

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์. 2559. การแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง
แบบรูปและความสัมพันธ์ ในชั้นเรียนที่ใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Approach) และ
วิธีการแบบเปิด (Lesson Study). งานวิจัยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง).

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผู้อำนวยการ และคณะผู้บริหารโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาเพื่อศึกษาการแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง
แบบรูปและความสัมพันธ์ ในชั้นเรียนที่ใช้วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Approach) และวิธีการแบบเปิด
(Lesson Study) ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเป็นไปตามวิธีการการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Approach)
ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ นำเสนอปัญหาปลายเปิด นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน การ
อภิปรายและเปรียบเทียบร่วมกันทั้งชั้น ในขั้นตอนต่างๆตามกระบวนการดังกล่าวจะมีการบันทึกเสียงและวิดีโอ
ทัศน์และข้อมูลที่ได้รวมถึงชิ้นงานของนักเรียน จะถูกนำมาวิเคราะห์และแสดงผลการวิจัยในรูปแบบของการ
บรรยายเชิงวิเคราะห์

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย
วัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach) เป็นชั้นเรียนที่ทำการ
สอน เรื่อง แบบรูปและความสัมพันธ์ นำมาวิเคราะห์การแสดงแทนทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนตามกรอบการ
วิเคราะห์ของ Vygotsky (1982) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ชิ้นงานของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ การแสดงแทนทางคณิตศาสตร์สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ การแสดงแทน
ในเชิงสัญลักษณ์ (symbolic representation) และการแสดงแทนด้วยภาพ (pictorial representations)

ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดของนักเรียนจากกิจกรรม เรื่อง แบบรูปและความสัมพันธ์ พบว่านักเรียนได้
แสดงวิธีการหาจำนวนจุดดังต่อไปนี้

1. นักเรียนใช้วิธีการแสดงแทนด้วยภาพ โดยนักเรียนได้แสดงวิธีการหาจำนวนจุดโดยการวาดภาพ
ให้เห็นความเป็นรูปธรรมของจำนวนจุดที่เกิดขึ้น

2. นักเรียนได้แสดงวิธีการหาจำนวนจุดโดยใช้วิธีการสื่อสารผ่านสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ที่มี
ความเป็นนามธรรมสูง เพื่อหาจำนวนจุด ซึ่งวิธีการสื่อสารผ่านสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์มีการสื่อสารที่
แตกต่างกันทั้งหมด 9 รูปแบบ

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ คือ สถานการณ์ปัญหาปลายเปิดจะเป็นปัญหาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้
เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และนักเรียนแต่ละคนสามารถที่จะหาแนวทางในการหาคำตอบ
ตามความถนัด ตามความสนใจของตนเอง ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนทำให้เกิดความ
หลากหลายทางการคิดส่งผลให้นักเรียนมีวิธีการแสดงแทนที่หลากหลาย และวิธีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson
Study) สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดีโดยสังเกตได้จากนักเรียน
มีความคิดที่แตกต่าง มีการแสดงแทนที่หลากหลาย ยอมรับฟังแนวคิดที่แตกต่าง กล้าแสดงความคิดเห็น กล้า
โต้แย้งโดยใช้เหตุผลและผล ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน